

Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimi İle İlişkisi: Kastamonu Üniversitesi İİBF Örneği

Özge KARTAL¹

ÖZET

Kişilik, insanın dış çevreye uyum göstermesini sağlayan ve başkalarından kendimizi farklı kılan psikolojik ve fiziksel sistemlerin bütünleşmesidir. Girişimcilik eğilimi ise, kişinin herhangi bir girişimde bulunmadan önce davranışsal, düşünsel ve eylemsel eğilimlerin tümüdür. Girişimcilik eğilimini belirleme de aile, toplum, kişilik özellikleri, eğitim gibi çok önemli faktörler yer almaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Çalışmanın örneklemini Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde eğitim gören 277 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır. Elde edilen veriler korelasyon analizi ile analiz edilmiştir. Analizler SPSS 22.0 yazılım programıyla yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulguların ilgililere, işletmelere ve araştırmacılara yol göstermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik Özellikleri, Girişimcilik Eğilimi, Üniversite Öğrencileri

Jel Sınıflandırma Kodu: M13, L26

The Relationship Between Personality Characteristics And Entrepreneurship Tendency: Examples Of Kastamonu University Faculty Of Economics And Administrative Sciences

ABSTRACT

Personality is the integration of the psychological and systems that enable people to adapt to the outside world and that differentiate us from others. The entrepreneurship tendency is all behavioral, intellectual, and behavioral tendencies before a person makes any attempt. There are many important

¹ Kastamonu Üniversitesi SBE İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
/okartal@kastamonu.edu.tr

factors in determining entrepreneurship tendency such as family, society, personality characteristics, education. The aim of this study is to investigate the relationship between personality characteristics and entrepreneurship tendency. The sample of the study is composed of 277 students from Faculty of Economics and Administrative Sciences at Kastamonu University. Data were collected by face-to-face survey method. Also the collected data is analyzed correlation analysis. Analyzes has been performed with SPSS 20.0 software program. As a result of the analyzes, it has been found that meaningfully relationship between personality characteristics and entrepreneurship tendency . It is expected that the findings will lead to interested persons, businesses and researchers.

Keywords: Personality characteristics, Entrepreneurship Tendency, University Students

Jel Sınıflandırma Kodu: M13, L26

I. Teorik Çerçeve

Etimolojik olarak incelendiğinde kişilik kavramının tarihçesi, Latince olarak “persona” kelimesinden gelmektedir. Klasik Roma tiyatrosundaki oyuncular oynadıkları oyunların özelliklerine uygun olan maskeler kullanarak kendilerine verilen rolleri bu maskelerle canlandırmaktaydılar. Kullanılan bu maskelere “persona” adı verilmekteydi. Sahne ile seyirciler arasındaki mesafenin fazla olması ve bu mesafe nedeniyle yüz mimikleri görülemeyeceği için, “persona” kavramıyla kişiler arası farklılık ortaya konulmak istenmiştir (Eroğlu, 2015: 217).

Kişilik kavramı; bireyin sosyal hayatının bir parçası olarak yüzyıllardır ilgi görmesine rağmen bilimsel olarak 1930’lu yıllarda kişilik psikolojisinin diğer dallardan ayrı bir bilimsel dal olarak ortaya çıkmasıyla başlamıştır (Yelboğa, 2006: 198).

Allport, kişiliği şöyle tanımlamıştır. Kişilik, insanın çevresine has ve farklı bir şekilde uyumunu sağlayan psikolojik ve fiziksel sistemlerin aktif bir şekilde bütünleşmesidir (Güney, 2016: 185).

Kişilik ile ilgili yapılan çalışmalarda, birçok araştırmacı kişiliğin karakter, mizaç (huy) ve yetenek olmak üzere 3 kısımdan oluştuğunu belirtmektedir (Tikici ve Deniz, 1991: 74).

Kişiliğin birçok farklı tanımları yer almaktadır; ancak ne olduğu hakkında çok az fikir birliği vardır. Daha fazlası bu kişilikle ilgili bilim dalında birçok olgunlaşmamış kişilik değişkenleri olduğu görülmektedir. Kişilik değişkenlerini ölçebilmek için farklı isim altında fakat birbirine benzer birçok ölçüm

geliştirilmiştir. Beş faktör faktörlük kişilik modeli de bu ölçümlerden biridir (Hough ve Öneş, 2009: 286).

Bu faktörler şöyle açıklanabilir:

Duygusal Denge- Dengesizlik: Beş faktör kişilik modelinde bu özellik kişinin streste dayanıklılığını göstermektedir. Duygusal bakımdan olumlu görünen kişiler sakin, kendine olan özgüveni fazla ve kendinden emindirler (Erdem, vd., 2015:763).

Dışa Dönüklük: Kişilik boyutlarından dışa dönüklük, kişinin cana yakınlık, sosyal olmasını ifade etmektedir. Bu özellik, sevimlilik, atılgan, girişken, sıcak ve heyecanlı gibi olumlu duygular içermektedir (Horzum, vd., 2017: 399).

Uyumluluk: İş birliği içerisinde olmayı isteyen kişilerdir. Hataları tolere etmek konusunda olumlu, başkalarına şefkat göstermeyi seven, ortak bir çalışma yapmak konusunda fikir alışverişine olumlu bakan bireylerden oluşmaktadır (Erdem, vd., 2015: 763).

Sorumluluk: Kişilik özelliklerinin alt boyutu olan sorumluluk, adında görüldüğü üzere kişilerde sorumluluk ve görev bilinci olması, düzenli, disiplinli, özen gösteren, dikkatli ve becerikli gibi özellikleri içeren bir faktördür (Doğan, 2013: 58).

Açıklık: Bu boyut karmaşık, meraklı, yaratıcı, bağımsız, kendine has, geleneksel olmayan cesur, yeniliği seven, değişime ayak uyduran, açık görüşlü fikirleri olan özelliklere sahiptir (Somer, vd., 2002:24).

Girişimci, kâr elde etmek için yenilikçi bir ürün ya da iş modeli kurmak için emeğini, vaktini ve sermayesini riske atan kişidir (Kurt, 2017: 17).

Girişimcilik ise, bir işletmenin meydana getirilmesi, yönetsel aşamaların işletilmesi, üretim ve pazarlamaya dair tüm risklerin alınması gibi, bir işin oluşturulması ve bu işin devam ettirilmesine ilişkin faaliyetlerin tümüdür (Küçük, 2017: 30).

Girişimcilik ve girişimci kavramlarına duyulan büyük ilgi ve araştırmalara rağmen, bu kavramları anlamak zor ve uğraştırıcıdır (Hancıoğlu ve Tekin, 2017: 468). Bu nedenle üzerinde kabul görmüş tek bir tanım yapmak kolay değildir. Fakat girişimcilik ile ilgili tanımlarda ortak özelliğin girişimcinin davranış biçimleri olduğu söylenebilir. Bu davranış çeşitleri; inisiyatifli olma, sosyal ve ekonomik bölümler de düzenleme yapma ve başarısızlığı kabullenme olarak görülmektedir. Bu kalıplar girişimcilik eğilimlerinin yönünü belirlemektedir. Araştırmacılar girişimcilik eğiliminin yaratıcılık ve yenilikçilik, risk alabilme ve proaktiflik olmak üzere üç boyutta ele alınışlardır (Bektaş ve Köseoğlu, 2007: 303).

Girişimcilik eğilimi, bireyin herhangi bir girişime geçmeden önce içinde bulunduğu davranışsal, eylemsel ve düşünsel eğilimleri ifade etmesidir. Girişimcilik eğilimine sahip bireyler girişimci ruha sahiptirler. Ayrıca girişimcilik eğilimi yüksek olan bireylere sahip işletmeler daha hem yerel hem de uluslararası pazarda daha yüksek performans göstermektedirler (Tekin, 2016: 121; Tekin ve Nas, 2017: 1185) Girişimcilik ülke ekonomisinde çok önemli bir yere sahiptir. Gerek ekonomik alanda rekabet üstünlüğü bakımından gerekse ülkenin refah durumunu yükseltmek için istihdam oluşturmak ciddi bir gereksinimdir. Ancak, girişimcilik ve girişimcilik kültürünün oluşmasının zorunluluğu ve bunun başarılması, rekabetçi bir ekonomi için önemli bir basamak oluşturmaktadır (Çiçeklioğlu ve Afşar, 2017: 2).

II. Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Yöntemi

Çalışmanın temel amacı; kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

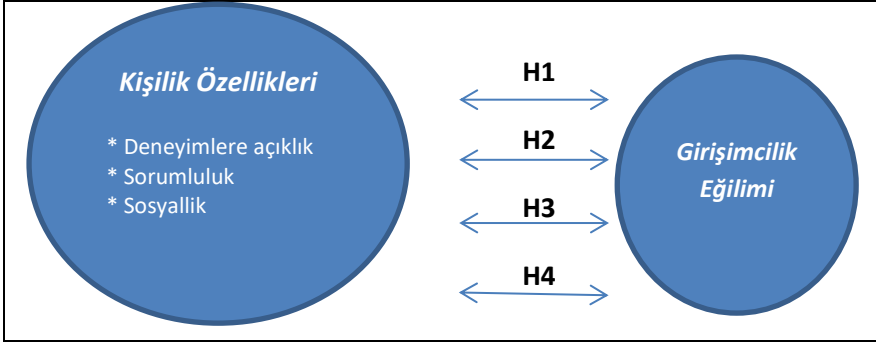
Araştırmanın örnekleme tesadüfi olmayan örneklem yöntemlerinden yargısal örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Yargısal örnekleme yöntemi; araştırma yapan kişinin, ana kütleyi temsil edebileceği düşüncesiyle, nitelik ve niceliklere göre örnek kütleyi belirlemesidir. Bu durumda örnek kütle kaç kişiden ve kimlerden oluşacağı araştırmacının isteği doğrultusundadır. (Küçük, 2016: 95-98). Araştırma, Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme, İktisat, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 4. Sınıf öğrencileri üzerinde yapılmış olup; araştırmanın ana evrenini öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada ana kütesinin tamamına 767 kişiye ulaşılmış olup, araştırmaya katılmak isteyen 277 kişiden yüz yüze anket yöntemiyle veriler toplanmıştır. Ölçekler 5’li likert ölçeği olup; “kesinlikle katılmıyorum” ifadesinden “kesinlikle katılıyorum” (1’den 5’e) biçimindedir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerini ölçmek için, beş faktör kişilik özellikleri ölçeği Golberg, vd. (1992) tarafından geliştirilen, John ve Srivastava (1999) tarafından güncellenen ölçekten ve John, vd. (1991) tarafından geliştirilen ve Sümer, vd. (2005) tarafından Türkçeye çevrilen ölçek kullanılarak oluşturulmuştur ve girişimcilik eğilimi ilişkisini ölçmek için (Küçük, 2016) çalışmasından yararlanılmıştır.

III. Model ve Hipotezler

Araştırmanın modeli Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1.’de görüldüğü gibi modelde iki değişken yer almaktadır. Bunlar; kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimidir. Araştırmada bu iki değişkenin ilişkisi incelenecektir.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

Bozkurt (2006) “Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi” isimli makalesinde üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında ilişki araştırılmıştır. Bu çalışma, Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme, İktisat, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümleri son sınıf öğrencileri 250 kişiye uygulanmıştır. Anket yöntemiyle yapılan bu çalışmadan 173 kişiden veriler toplanmıştır. Çalışmanın sonucuna göre, Sakarya Üniversitesi öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğiliminde etki gösterdiği ve düşükte olsa girişimcilik eğilimine sahip oldukları saptanmıştır.

Karaca (2015) “Girişimciliği Belirleyen Kişilik Özellikleri” doktora tez çalışmasında; kişiliğin ve kişilik özelliklerinin girişimcilik üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini, Türkiye’de faaliyet gösteren girişimciler oluşturmakta olup; akademik, sosyal, iç, kamu, ticari, ekonomi ve stratejik girişimci tanımına uyan bireylere anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre kişilik özelliklerinin girişimciliği etkilediği kabul edilmiştir.

Bu doğrultuda araştırmanın ilk hipotezi şu şekilde belirlenmiştir.

H1: Kişilik özellikleri ile girişimci eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Kazaferoğlu (2017) ” Kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi ilişkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma” isimli yüksek lisans tezinde, kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine olan etkisi ve aralarındaki ilişkisini incelemiştir. Veriler 2016-2017 güz döneminde 647 öğrenciye ulaşılarak elde edilmiştir. Araştırma sonucuna göre, Kişilik özelliklerinin alt boyutu olan deneyimlere açıklık ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak orta derecede pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Konaklıoğlu ve Kızanlıklılı (2011) makalesinde, girişimcilik eğilimi ile proaktif kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu çalışma, sosyal bilimler ile

sağlık bilimlerinde eğitim görmekte olan 416 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, deneyimlere açık olanlar olmayanlara göre daha fazla girişimcilik eğilimi gösterdikleri tespit edilmiştir.

Bu literatür doğrultusunda araştırmanın ikinci hipotezi aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

H2: Kişilik özelliklerinin alt boyutu olan deneyimlere açıklık ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Şen ve Aslan (2017) “Girişimci Kişilik Özelliklerini Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi” isimli makalesinde, kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi üzerine etkisini incelemiştir. Araştırma, İstanbul’da sanayi sitesinde 625 adet işletmede yönetici pozisyonunda çalışan 270 kişiye anket yöntemi ile yapılmıştır. Çalışma sonucunda, veriler analiz edilerek, risk alma ve sorumluluk, kendine güven, belirsizlik algısı ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Yine Kazaferoğlu (2017), yüksek lisans tezinde yapılan araştırmaya bakıldığında, kişilik özelliklerinin alt boyutu olan sorumluluk (öz disiplin) ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak orta derecede pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sorumluluk arttıkça girişimcilik eğiliminin de artış gösterdiği görülmüştür.

Araştırmanın üçüncü hipotezi şu şekilde belirlenmiştir.

H3: Kişilik özelliklerinin alt boyutu olan sorumluluk ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Ören ve Biçkes (2011) “Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir’deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma)” isimli çalışmasında; kişisel özelliklerden başarıya ihtiyacı ve risk alma eğilimi ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırma, Nevşehir Üniversitesi Meslek Yüksek Okulunda öğrenim gören 225 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre; kişilik özelliklerinden sosyallik ile girişimcilik eğilimleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bireylerin kendi idealleri doğrultusunda gerektiğinde diğer kişilerle birlikte hareket etme eğiliminde olmaları bu konuda olan bilgileri desteklemektedir.

Kazaferoğlu (2017) tezinde, kişilik özelliklerinin alt boyutu olan dışa dönüklük (sosyallik) ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak orta derecede pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bireylerde sosyallik boyutu artış gösterdikçe girişimcilik eğiliminin de arttığı görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü hipotezi şu şekilde belirlenmiştir.

H4: Kişilik özelliklerinin alt boyutu olan sosyallik ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır.

IV. Bulgular ve Analiz

Bu araştırma kapsamında, elde edilen veriler güvenilirlik ve geçerlilik analizi ile test edilerek veriler iki değişken üzerinde ayrı ayrı tablolar halinde gösterilmiştir. Kişilik özellikleri bulguları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Kişilik Özellikleri Bulguları

Faktör ve Değişkenler		Faktör Yüğü	Öz değeri	Varyans Açıklama Oranı (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO değeri
Deneşimlere Açıklık Boyutu	Orijinal, yeni fikirler üreten	,708	1	%52	,805	3,765	,853
	Maharetli, derin düşünen	,656					
	Hayal gücü yüksek	,775					
	Keşfeden, icat eden, yaratıcı	,517					
Sorumluluk Boyutu	İşini tam yapan	,530					
	Güvenilir bir çalışan	,414					
	Görevi tamamlanıncaya kadar sebat eden	,820					
	İşleri verimli yapan	787					
Sosyallik Boyutu	Rutin işleri yapmayı tercih eden	-,741					
	Sosyal, girişken	,555					
	Planlar yapan ve bunları takip eden	,655					

İlk olarak kişilik özellikleri ölçeği incelendiğinde, ölçek için varimax dönüştürmesi kullanılarak öz değeri 1’in üstünde olan 3 boyut ortaya

konmuştur. Ölçek maddeleri içerisinde bulunan ve birden fazla faktöre yüklenebilmesinden dolayı 1 madde ölçek dışarı çıkartılmıştır. Sonuç olarak, birinci ölçekte görülen faktör sayısı 3'tür. Bu 3 faktörün toplam varyansın %52'sini açıklamaktadır. Bu faktörleri oluşturan alt boyutlar incelenirse, deneyimlere açıklık, sorumluluk ve diğer olarak alt boyutlardan meydana gelmektedir. Tabloda görüldüğü gibi, KMO örneklem yeterliliği ölçütü 0,80'in üstünde bir değer olarak bulunmuştur. Söz konusu olan değer 0 ile 1 arasında değişmektedir. KMO değerinin 0,80'in üzerinde olması çok iyi ve mükemmel olduğunu göstermektedir. Barlett Testi ise (Barlett Test of Sphericity) kabul edilen sınırlar dahilindedir ($p < 0.000$). Barlett testinde p değerinin 0,05'ten düşük olması değişkenlerin faktör analizine uygunluğunu göstermektedir (Küçük, 2016: 229).

Böylece ölçeğin güvenilir ve geçerli olduğuna; bilimsel araştırmalar da ve analizde kullanılabilmesine karar verilmiştir. Kişilik özellikleri ölçeğinin güvenilir olduğunu gösteren Croanbach's Alpha değeri ise; ,805 olarak bulunmuştur. Croanbach's Alpha değerinin $0,80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2010: 405).

Bu bulgular kişilik özellikleri ölçeklerinin güvenilirlik sınırlarının üzerinde olduğunu göstermektedir.

Tablo 2'de girişimcilik eğilimi incelenmiş olup; ölçeklerin analizi yapılarak sonuçları aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 2. Girişimcilik Eğilimi Bulguları

Faktör ve Değişkenler	Faktör Yüğü	Öz değer	Varyans Açıklama Oranı (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO değeri
Yeni ürün/marka geliştirmek istiyorum.	,636	1,024	%51	,742	3,48	,722
Ortaklaşa yatırımlar planlıyorum.	,559					
Uluslararası gelişmeleri takip ediyorum.	,658					
Fırsatlardan yararlanmak istiyorum.	,831					
Farkındalık oluşturmak istiyorum.	,843					

Tablo 2’den görüldüğü üzere, ikinci olarak girişimcilik eğilimi ölçeği incelendiğinde, ölçek için varimax dönüştürmesi kullanılarak öz değeri 1’in üstünde olduğu görülmüştür. Ölçek 5 sorudan oluşmaktadır. Ölçek toplam varyansın %51’ini açıklamaktadır. Tabloda görüldüğü üzere, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği ölçütü 0,70’den daha yüksek bir seviyede çıkmıştır. Bu sonuç 0,60’ın üzerinde olması yeterliliğinin iyiliğini göstermektedir (Küçük, 2016: 229). Barlett Testi ise (Barlett Test of Sphericity) kabul görülebilir sınırlar dahilindedir ($p < 0.000$). Testte güvenilirliği ortaya koyan Cronbach’s Alpha değeri ,742 olarak bulunmuştur. Sonuca göre, ölçeklerin oldukça güvenilir olduğu ve bilimsel araştırma analizinde kullanılabileceği değerlendirilmiştir (Küçük, 2016: 229-232).

Tablo 3. ise kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi ilişkisini vermektedir.

Tablo 3. Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi

Değişkenler		Kişilik Özellikleri	Girişimcilik Eğilimi	Deneyimlere Açıklık	Sorumluluk	Sosyallik
Kişilik Özellikleri		1				
Girişimcilik Eğilimi		,392**	1			
Kişilik Boyutları	Deneyimlere Açıklık	,830**	,360**	1		
	Sorumluluk	,820**	,290**	,524**	1	
	Sosyallik	,610**	,259**	,387**	,319**	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Kişilik özellikleri ve girişimcilik eğiliminin birbiriyle olan ilişkisini veren korelasyon analizine ($,392^{**}$) göre iki değişken arasında zayıf olmakla birlikte istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir (Küçük, 2016: 250). Bu durumda, “kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi (H_1) kabul edilmiştir.

Deneyimlere açıklık boyutunun girişimcilik eğilimi ile arasındaki ilişki incelendiğinde, istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır ($,360^{**}$).

Bu durumda, “deneyimlere açıklık boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi (H₂) kabul edilmiştir.

Sorumluluk boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında, istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir (,290^{**}). Bu durumda, “sorumluluk boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi (H₃) kabul edilmiştir.

Sosyallik boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında, istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir (,259^{**}). Bu durumda, “sosyallik boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi (H₄) kabul edilmiştir.

V. Tartışma

Araştırma da kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kişilik özellikleri faktörlerinin bazıları doğuştan kazanılmaktadır. Bu ilişkiden yola çıkarak, kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi ile ilişkisi değerlendirildiğinde, bir bireyin girişimde bulunabilmesi için, kendine olan güveni, risk alabilme kabiliyeti, kendine özgü olabilmesi, toplumla iletişiminin iyi olması gibi unsurların yanında tabii ki kendi kişilik özelliklerini de iyi tanımalıdır. Diğer yandan, dışarıdan kazanılan özellikler de ise; aile, eğitim, çevre, kültür gibi unsurlar etkili olabilmektedir.

Araştırma da Pearson Korelasyon Analizi ile Kişilik özelliklerinin alt boyutları ve girişimcilik eğilimi arasında ilişki bulunmuştur. Kişilik özelliklerinin alt boyutu olan “deneyimlere açıklık” ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki incelendiğinde, istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu ilişkiden yola çıkarak, kişilik olarak deneyim ve tecrübelerle açık olan kişilerin girişimciliğe daha fazla eğilim gösterdikleri düşünülmektedir. Bu da, girişimcilik eğilimini olumlu yönde etkilediği ileri sürülebilir.

İkinci boyut olan “sorumluluk” faktörü ile girişimcilik eğilimi arasında da istatistiki olarak pozitif ve anlamlı bir ilişkiye rastlanılmıştır. Buna göre, kişilik özelliklerinin alt boyutu olan “sorumluluk” faktöründeki pozitif bir artış girişimcilik eğilimini pozitif yönde etkilemektedir. Sorumluluk sahibi olan kişilerin girişimciliğe daha fazla eğilim gösterdikleri ileri sürülebilir.

Diğer bir faktör olan “sosyallik” alt boyutunda girişimcilik eğilimi ile arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Girişimcilik eğilimi ile genel kişilik özellikleri ve tüm alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunması; kişiliğin girişimciliğe ne kadar önemli düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Çiçeklioğlu ve Afşar (2017) çalışmasında; Kahraman Maraş İl Merkezinde belirli bir dönemde eğitim alan 111 kişiye anket uygulanmış olup; girişimcilik eğitimi kurslarına katılan kişilerin kişilik özellikleri ile girişimcilik arasındaki ilişki ve

etkileri araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre, eğitime katılan kişilerin kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırmanın diğer bir sonucuna göre, kişilik özellikleri alt boyutları olan; uyumlu kişilik alt boyutuyla, yenilikçi kişilik ve dışa dönüklük alt boyutları arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Burada çıkan sonuçlara göre, kişiler üzerinde yapılan çalışma ile üniversite de okuyan öğrenciler arasında yapılan araştırmaların aynı doğrultuda ve araştırmamızı desteklediği görülmektedir.

Boz, vd. (2016) çalışmasında, kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki araştırılmış ve beş faktörlük kişilik modeli üzerinde durulmuştur. Araştırma, Çanakkale de faaliyet gösteren 461 girişimci ve özel-kamu sektöründe maaşlı çalışanlar üzerinde anket yöntemi ile uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre kişilik özelliklerinden dışa dönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve gelişime açıklık boyutları girişimcilerin maaşlı çalışanlara göre daha fazla sahip oldukları görülmüştür. Girişimciler üzerinde kişilik özelliklerin ne kadar önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Yüksel, vd. (2015) makalesinde, Isparta Meslek Yüksekokulunda İşletme Yönetimi Bölümü 150 öğrenciye anket yapılmıştır. Çalışmanın amacı, girişimci kişilik özelliklerinin oluşmasında girişimcilik eğiliminin etkisi araştırılmıştır. Araştırmanın sonucu, girişimcilik eğilimi ile kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

V. Sonuç ve Öneriler

Araştırma kapsamında yapılan analizler sonucunda, başlangıçta oluşturulan kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki olduğu üzerine kurulu hipotezler kabul edilmiştir.

Buradan çıkan sonuçlara göre; ülkemizdeki üniversiteler göz önüne alındığında genelde İşletme, İktisat ve Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümlerinin daha çok tercih edilmesi ve bu bölümlerden mezun olan öğrencilerin girişimciliğe atılması araştırmanın bu alanlar üzerinde yapılmasının önemini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin kişilik özelliklerinin ortaya konmasının ve boyutlarının girişimcilik eğilimi ve yenilikçilikleri ile olan karşılıklı ilişkisinin ne olduğunun tespit edilmesinin ne kadar önemli olduğu ifade edilebilir.

Bu araştırmanın ileride yapılacak olan araştırmalara, üniversitelere ya da girişimciliğe atılacak olan öğrencilere, yenilikçilik konusu ile ilgilenen firmalara yol göstereceği düşünülerek; öneriler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Kişilik özelliklerinin bilinmesi ve dikkate alınması, gelecekte girişimciliğe atılacak olan kişilere çok önemli katkılarda bulunacaktır.

- Üniversiteler de öğrenim gören öğrencilerin girişimciliği önemli bir kariyer fırsatı olarak görmeleri ve girişimciliğe eğilim göstermeleri açısından yol gösterici olarak ifade edilebilir.
- Gelecekte girişimci olabilecek kişiler ile girişimcilik niyeti olmayan kişiler arasındaki farkların ortaya konması bu bakımdan kişilik özelliklerinin farklılık göstermesi ele alınıp incelenmesi katkı sağlayabilir.
- Üniversiteler de öğrenim gören öğrencilerin girişimciliğe olan ilgilerini yükseltmek için, bu konu hakkında daha fazla eğitim verilmeli, bilgilendirilmeli ve kişilikleri geliştirilmelidir.
- Kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi ilişkisi incelendiğinde kişilik özelliklerinin her konu ile bağdaştırılabilir olması ve bu özelliklerin her konu içinde işlenmesi gerektiği düşünülebilir.
Beraberinde araştırmacılara yönelik olarak da şu öneriler paylaşılabilir:
- Bu araştırma da zaman ve maddi kısıtlardan dolayı sadece Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Bundan dolayı, ileride yapılabilecek çalışmaların birden fazla üniversitede yapılması ya da farklı fakültelerin araştırmaya dahil edilmesi daha yararlı olabilir.
- Kişilik özellikleri konusu üzerinde daha fazla çalışılarak, bu konunun başka konular ile çeşitli çalışmaları yapılabilir. Aynı zamanda girişimcilik eğilimi ve yenilikçilik konusunda da çalışmalar çeşitlendirilebilir.

Kaynakça

- Aksoy, C. ve Yalçınsoy, A. (2017). "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma", *İşletme Araştırmaları Dergisi* 9(4): 341-359.
- Bektaş, Ç. ve Köseoğlu, M.A. (2007). "Aile İşletmecilik Kültürünün Girişimcilik Eğilimine Etkileri ve Bir Alan Araştırması", *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Karaman İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(13) :297-317.
- Boz, M., Buluk, B., Aydınkaya, G., Aslantaş, Y. (2016). "Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki: Çanakkale Örneği". *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi* 5(5): 1-10.
- Bozkurt, Ö. (2005). Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi, *Araştırma Makaleleri*, 93-111.
- Bozkurt, Ö. (2006). "Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 93-111.
- Çiçeklioğlu, H. ve Afşar, A. (2017). "Girişimcilik Eğitimi Kurslarına Katılan Bireylerin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimlerine Olan Etkilerinin İncelenmesi"i 3(1): 1-16.
- Doğan, N. (2013). Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erdem, H., Deniz, M. ve Kalkın, G. (2015). "Kişilik Özelliklerinin ve Kontrol Odağının Psikolojik Sermaye Üzerine Etkisi: Yönetimin Denetim Fonksiyonuna İlişkin Bir Araştırma". 1. Uluslararası Uygulamalı Bilimler Kongresi, Sosyal Sermaye Bildiriler Kitabı, 762-770.
- Eroğlu, Feyzullah; Davranış Bilimleri, Beta Yayınları, 14. Baskı, İstanbul, 2015.
- Golberg, L. R. (1992). The Development of Markers for the Big-Five Factor Structure. *Psychological Assessment*, 4, 26-42.
- Güney, S. (2016). Davranış Bilimleri. Nobel Yayıncılık: Ankara.
- Hancıoğlu, Y. ve Tekin, E. (2017). "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Girişimcilik Dersi Bağlamında İncelenmesi: Ünye İ.İ.B.F Örneği", VIII. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Balıkesir, 466-476.
- Horzum, M., Ayas, T. ve Padır, M. (2017). Beş Faktör Kişilik Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2): 398-408.
- Hough, L. ve Öneş, D. (2009). Kişilik Değişkenlerinin Yapısı, Ölçümü, Geçerliği ve Endüstri, İş ve Örgüt Psikolojisindeki Kullanımı. Neil Anderson, Deniz S. Öneş, Handan Kepir Sinangil ve Chockalingam Viswesvaran (Ed.) içinde, *Endüstri, İş ve Örgüt Psikolojisi El Kitabı* (s.285-337). İstanbul: Literatür Yayıncılık.

- John, O. P., & Srivastava, S. (1999). The Big Five Trait Taxonomy: History, Measurement, and Theoretical Perspectives. *Handbook of Personality: Theory and research*, 2(1999), 102-138.
- John, O.P., Donahue, E. M. ve Kentle, R. L. (1991). *The Big Five Inventory—Versions 4a and 54*. Berkeley: University of California, Berkeley, Institute of Personality and Social Research.
- Karaca, M. (2015). “*Girişimciliği Belirleyen Kişilik Özellikleri*”. Yayımlanmış Doktora tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Kalaycı, Ş. (2010). Güvenilirlik Analizi, Şeref Kalaycı (Ed.) içinde, *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (404-409). Ankara: Asil Yayıncılık.
- Kazaferoğlu, E. (2017). “*Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi”. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Konaklıoğlu, E. ve Kızanlıkl, M. (2011). “*Üniveriste Öğrencilerinin Proaktif Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki*”. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1): 72-92.
- Kurt, Y. (2017). İşletme ve Ekonominin Dinamikleri. İçinde U. Akkücüük (Ed.), *Business 4th Edition* (Atlas Akademik Basın ve Yayın Dağıtım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Küçük, O. (2016). “*Girişimci Sağlığı ile Girişimcilik Düzeyi ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: TR90’da Bir Küçük Sanayi Sitesi Uygulaması*”. Uluslararası Katılımlı 16. Üretim Araştırmaları Sempozyumu İTÜ, İstanbul, ss. 819-823.
- Küçük, O., *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ekin Kitabevi, Bursa.
- Küçük, O., (2017). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Ören K. & Biçkes M. (2011). “*Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri: Nevşehir’deki Yükseköğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma*”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 67-86.
- Somer, O., Korkmaz, M., Tatar, A. (2002). “*Beş Faktörlük Kişilik Envanteri’nin Geliştirilmesi-I: Ölçek ve Alt Ölçeklerin Oluşturulması*”, *Türk Psikoloji Dergisi* 17(49): 21-33.
- Sümer, N., Lajunen, T. ve Özkan, T. (2005). Big Five Personality Traits as the Distal Predictors of Road Accident Involvement. Underwood, G. (Eds.). *Traffic and Transport Psychology, USA: Elsevier Ltd*.
- Şen, E. ve Aslan, İ. (2017). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi. *Journal Of Social And Humanities Sciences Research*, 4(15): 1847-1855.
- Tekin, E. (2016). *Firma ve Üst Düzey Yönetici Özelliklerinin KOBİ'lerin İhracat Performansı Üzerindeki Etkisi: TİM 1000 Örneği*, (Doktora Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

- Tekin, E. ve Nas İlhan, T. (2017). "Firma ve Üst Düzey Yönetici Özelliklerinin Türkiye'de Faaliyette Bulunan KOBİ'lerin İhracat Performansı Üzerindeki Etkisi", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 72(4), 1185-1217.
- Tikici, M. ve Deniz, M. (1991). Örgütsel Davranış, Enstitü Yayınları: Malatya.
- Yelboğa, A. (2006). "Kişilik Özellikleri ve İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", "İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 8(2): 196-211.
- Yüksel, H., Cevher, E., ve Yüksel, M. (2015). "Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma", Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi, 5(1), 143-156.